

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

Parlamentul României
**CAMERA DEPUTAȚILOR
BIROUL PERMANENT**

NOTĂ

Nr. 450 din 10.03.2017

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor
art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală, în varianta
anterioară modificării prin art.II pct. 54 din Ordonanța de urgență a
Guvernului nr. 18/2016**

Către: Biroul permanent al Camerei Deputaților

De la: Secretarul general al Camerei Deputaților

Vă informăm că prin Decizia nr. 704 din 29 noiembrie 2016, definitivă și general obligatorie, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 158 din 2.03.2017, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală, în varianta anterioară modificării prin art.II pct. 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016, ridicată în Dosarul nr.1994/116/2015 și a constatat că soluția legislativă care exclude aplicarea dispozițiilor art.227 din Codul de procedură penală este neconstituțională.

Menționăm că dispozițiile declarate neconstituționale au fost modificate de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.18/2016, iar teza finală a art.238 alin.(1) are, în prezent, următorul conținut: "Dispozițiile art.225-232 se aplică în mod corespunzător."

Decizia Curții Constituționale nr. 704/2016 urmează a fi înaintată Comisiei juridice, de disciplină și imunități, spre informare.

Anexăm alăturat, Decizia Curții Constituționale nr. 704/2016.

Secretar general

Silvia MIHALCEA

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 158

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 2 martie 2017

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 643 din 1 noiembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii	2-5	220. — Decizie privind eliberarea doamnei Ruxandra Elena Gîndu din funcția de președinte al Autorității pentru Administrarea Activelor Statului.....	13
Decizia nr. 704 din 29 noiembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) și art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală, în varianta anterioară modificării prin art. II pct. 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016	6-10	221. — Decizie privind numirea domnului Florian Daniel Geantă în funcția de președinte al Autorității pentru Administrarea Activelor Statului.....	13
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI			
82. — Hotărâre privind acordarea prestațiilor sub forma biletelor de tratament balnear, pentru anul 2017, prin sistemul organizat și administrat de Casa Națională de Pensii Publice	11	222. — Decizie privind eliberarea domnului Mitea Ilie Dumitru Haralambie din funcția de președinte, cu rang de secretar de stat, al Agenției Domeniilor Statului....	14
DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI			
217. — Decizie privind încetarea, prin acordul părților, a raportului de serviciu al domnului Pricăjan Dan-Aurel, inspector guvernamental în cadrul Secretariatului General al Guvernului	11	223. — Decizie privind numirea domnului Alexandru-Valentin Tachianu în funcția de președinte, cu rang de secretar de stat, al Agenției Domeniilor Statului	14
218. — Decizie pentru numirea domnului Vicențiu-Mircea Trîmbie în funcția de secretar de stat la Ministerul Consultării Publice și Dialogului Social	12	224. — Decizie privind eliberarea doamnei Alina Luminița Catan din funcția de vicepreședinte, cu rang de subsecretar de stat, al Agenției Domeniilor Statului	15
219. — Decizie pentru numirea domnului Dorin-Octavian Corcheș în funcția de secretar de stat la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.....	12	225. — Decizie privind numirea domnului Marius Postolache în funcția de vicepreședinte, cu rang de subsecretar de stat, al Agenției Domeniilor Statului	15
		226. — Decizie pentru revocarea domnului Ioan Gherheș din funcția de președinte, cu rang de secretar de stat, al Agenției Naționale pentru Protecția Mediului.....	16
		227. — Decizie pentru numirea domnului Viorel Toma în funcția de președinte, cu rang de secretar de stat, al Agenției Naționale pentru Protecția Mediului	16

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 704

din 29 noiembrie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) și art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală, în varianta anterioară modificării prin art. II pct. 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) și art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ouahmane Khalid în Dosarul nr. 1.994/116/2015 al Tribunalului Călărași — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.882D/2015.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că autorul excepției a depus prin avocat concluzii scrise prin care solicită admiterea acesteia. De asemenea, partea Constantin Adrian Ungureanu a învederat Curții că nu dorește să fie prezent la judecarea prezentei excepții de neconstituționalitate, iar partea Ministerul Finanțelor Publice — Agenția Națională de Administrare Fiscală a depus concluzii scrise prin care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală și ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală. Astfel, dispozițiile art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală se aplică atunci când se ajunge la o confirmare a unui mandat de arestare emis în lipsă. Prin urmare, trebuie să existe o persoană care se sustrage, un mandat de arestare emis în lipsă, să fie prinsă persoana care se sustrage, iar după ce această persoană este prinsă, în conformitate cu art. 5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ea este adusă în fața unui judecător care va decide asupra confirmării sau nu a mandatului de arestare emis în lipsa acesteia, fiind deci aplicabile prevederile art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală. Or, aceste din urmă dispoziții legale nu erau încă aplicabile, întrucât, în speță a fost emis un mandat de arestare în lipsă, iar persoana vizată nu a fost încă prinsă. Prin urmare, în cauză nu era incidentă procedura prevăzută de textul criticat, motiv pentru care apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală este inadmisibilă.

5. Cât privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală, reprezentantul Ministerului Public susține că în cursul procedurii de cameră

preliminară și în cursul judecății poate fi dispusă arestarea preventivă dacă sunt îndeplinite **aceleași temeiuri și aceleași condiții** necesare pentru o arestare preventivă dispusă în cursul urmăririi penale de către judecătorul de drepturi și libertăți. În niciun caz acest text nu poate fi interpretat ca reglementând un caz de arestare obligatorie, pentru că textul arată că arestarea poate fi dispusă numai dacă sunt îndeplinite celelalte condiții prevăzute de lege. Simpla lipsă a unei norme de trimitere la soluția legislativă de respingere a propunerii de arestare preventivă nu poate infirma aceste concluzii având în vedere că, în mod evident, textul lasă la aprecierea judecătorului de cameră preliminară ori a instanței de judecată admiterea sau nu a propunerii de arestare preventivă. Prin urmare, apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală, în varianta anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016, este neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

6. Prin Încheierea din 18 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 1.994/116/2015, **Tribunalul Călărași — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) și art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Ouahmane Khalid într-o cauză penală aflată în procedura de cameră preliminară și în care s-a dispus arestarea preventivă în lipsă a inculpatului.

7. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, se susține că prevederile art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală încalcă dispozițiile constituționale ale art. 16 referitor la *Egalitatea în drepturi*, art. 20 referitor la *Tratatele internaționale privind drepturile omului* și art. 21 referitor la *Accesul liber la justiție*, precum și dispozițiile art. 6 paragraful 3, referitor la drepturile pe care le are orice acuzat, din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece la confirmarea măsurii arestării preventive dispuse în lipsa inculpatului nu se recunoaște dreptul apărătorului acestuia de a participa la dezbateri, textul prevăzând expres că după ascultarea inculpatului pune concluzii procurorului.

8. În ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală se susține că acestea afectează dispozițiile constituționale ale art. 21 referitor la *Accesul liber la justiție*, deoarece, prin norma de trimitere potrivit căreia „*Dispozițiile art. 225, 226 și 228—232 se aplică în mod corespunzător*”, se impune numai soluția de luare a măsurii arestării preventive, judecătorul de cameră preliminară neputând face și aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 227 din Codul de procedură penală care normează cu privire la posibilitatea respingerii propunerii de arestare preventivă.

9. **Tribunalul Călărași — Secția penală** opinează că prin modul de redactare a art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală se stabilește un cadru procesual și o situație atipică în ce privește lipsa dezbaterilor în cazul confirmării arestării preventive dispuse în lipsa inculpatului, rolul apărării fiind diminuat nejustificat, la prezența apărătorului în momentul

ascultării inculpatului. Textul stabilește că judecătorul hotărăște asupra confirmării după ascultarea inculpatului și luarea concluziilor procurorului, situație care lipsește procedura de caracterul contradictoriu, încălcându-se astfel dispozițiile constituționale ale art. 16 și art. 21 din Constituție.

10. Cât privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală, instanța de judecată apreciază că este întemeiată, deoarece, deși în practică nu se interpretează respectivul text ca excluzând *de plano* soluția respingerii propunerii de arestare preventivă în camera preliminară, forma sa poate duce la concluzia criticată de autor prin apărător.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

12. Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) și art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală este neîntemeiată. Astfel, câtă vreme prevederile art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală se coroborează cu prevederile art. 88—96 din același cod care reglementează asistența juridică și reprezentarea, iar textul criticat menționează *expressis verbis* faptul că audierea inculpatului se face „în prezența avocatului acestuia” — fie că este avocatul ales, fie că este avocatul din oficiu, atunci prevederea contestată se aplică tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei juridice, fără privilegii și discriminări, fiind conformă cu art. 16 din Constituție.

13. Totodată, s-a apreciat că dispozițiile art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală prevăd în mod expres faptul că arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, pentru aceleași temeiuri și în aceleași condiții ca și arestarea preventivă dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți în cursul urmăririi penale. Aceasta înseamnă că judecătorul de cameră preliminară sau instanța investită cu judecarea cauzei poate, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, respectiv de art. 223 din Codul de procedură penală, să admită propunerea de arestare sau, dacă apreciază că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru arestarea preventivă a inculpatului, să respingă, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând punerea în libertate a inculpatului reținut. În acest din urmă caz, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de cameră preliminară sau instanța investită cu judecarea cauzei poate dispune aplicarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute de art. 202 alin. (4) lit. b)—d) din Codul de procedură penală.

14. S-a mai arătat că, în aplicarea prevederilor constituționale ale art. 53, art. 202 alin. (3) din Codul de procedură penală prevede că orice măsură preventivă trebuie să fie proporțională cu gravitatea acuzației aduse persoanei față de care este luată și necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia. În acest sens, se face trimitere la jurisprudența Curții de la Strasbourg, respectiv Hotărârea din 8 noiembrie 2007, pronunțată în Cauza *Lelievre împotriva Belgiei*, paragrafele 90 și 97.

15. De asemenea, dispozițiile art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală nu aduc atingere dreptului la un proces echitabil, deoarece nu înlătură posibilitatea inculpatului de a beneficia de drepturile și garanțiile procesuale instituite prin lege, în cadrul unui proces judecat de către o instanță independentă, imparțială și stabilă prin lege, într-un termen rezonabil.

16. Avocatul Poporului apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Astfel, prin instituirea obligației ascultării inculpatului împotriva căruia s-a formulat propunerea de arestare preventivă s-a instituit o garanție a dreptului la apărare, oferindu-i acestuia posibilitatea de a da explicații în legătură cu faptele reținute în sarcina sa. Având în vedere importanța consecințelor ce decurg din adoptarea acestei măsuri preventive, se apreciază că se impune existența

unui cadru legislativ riguros și nesusceptibil de interpretări. Or, sintagma pentru care a optat legiuitorul în art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală, și anume „în prezența avocatului” nu clarifică dacă inculpatul beneficiază de o veritabilă asistență juridică sau doar de o prezență a avocatului care nu ar asigura exigențele dreptului la apărare, drept garantat constituțional.

17. Așa fiind, se apreciază că **dispozițiile art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală sunt constituționale prin raportare la art. 21 din Legea fundamentală numai în măsura în care procedura de executare a mandatului de arestare preventivă emis în lipsa inculpatului asigură inculpatului condiții de asistență juridică.**

18. Referitor la pretinsa încălcare a art. 16 din Constituție se arată că textul nu aduce atingere principiului egalității în fața legii, sens în care se face trimitere la jurisprudența în materie a Curții Constituționale (a se vedea Decizia nr. 107 din 1 noiembrie 1995).

19. În ce privește critica adusă art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală prin raportare la art. 21 din Constituție, Avocatul Poporului apreciază că aceasta poate fi reținută. Astfel, textul de lege criticat, stabilind organele judiciare îndrituite să dispună arestarea preventivă a inculpatului, în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, face trimitere la dispozițiile art. 225, 226 și 228—232 din Codul de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător. Aceste dispoziții legale reglementează următoarele aspecte: soluționarea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale; *admiterea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale*; încunoștințarea despre arestarea preventivă și locul de deținere a inculpatului arestat preventiv; luarea măsurilor de ocrotire în caz de arestare preventivă în cursul urmăririi penale; mandatul de arestare preventivă; executarea mandatului de arestare preventivă; negăsirea persoanei prevăzute în mandatul de arestare preventivă.

20. Așa fiind, se constată că singurul text legal neinclus în enumerarea dispozițiilor care se aplică în mod corespunzător este art. 227 din Codul de procedură penală, care reglementează *respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale*, respectiv dacă judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru arestarea preventivă a inculpatului, respinge, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând punerea în libertate a inculpatului reținut.

21. În acest context, Avocatul Poporului apreciază că art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală încalcă prevederile art. 21 din Constituție, întrucât din interpretarea sistematică a acestor dispoziții rezultă că legiuitorul nu acordă judecătorului de cameră preliminară ori instanței de judecată posibilitatea prevăzută de art. 227 din Codul de procedură penală de a respinge propunerea de arestare preventivă, în situația în care nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru arestarea preventivă a inculpatului.

22. În concluzie, Avocatul Poporului susține că **dispozițiile art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care din interpretarea lor rezultă că judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată nu pot face aplicarea art. 227 din Codul de procedură penală.**

23. Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

24. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție,

precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

25. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 231 alin. (7) cu denumirea marginală *Executarea mandatului de arestare preventivă emis în lipsa inculpatului* și art. 238 alin. (1) *Arestarea preventivă a inculpatului în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății*, ambele din Codul de procedură penală. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală, Curtea constată că, în realitate, criticile vizează numai teza finală a acestor prevederi, motiv pentru care obiectul excepției urmează a fi restrâns în consecință.

26. De asemenea, Curtea mai constată că dispozițiile art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală au fost modificate prin art. II pct. 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 23 mai 2016. Cu toate acestea, ținând seama de rațiunile avute în vedere de Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, potrivit căreia „sintagma «în vigoare» din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare”, Curtea urmează a se pronunța asupra prevederilor art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală în redactarea anterioară modificării acestor prevederi prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016. Dispozițiile criticate au următorul conținut:

— Art. 231 alin. (7): *„(7) Judecătorul de drepturi și libertăți procedează la audierea inculpatului conform art. 225 alin. (7) și (8), în prezența avocatului acestuia, și, evaluând declarația inculpatului în contextul probelor administrate și al motivelor avute în vedere la luarea măsurii, dispune prin încheiere, după audierea concluziilor procurorului, confirmarea arestării preventive și a executării mandatului ori, după caz, în condițiile prevăzute de lege, revocarea arestării preventive sau înlocuirea acesteia cu una dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)—d) și punerea în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.”*

— Art. 238 alin. (1) teza finală: *„[...] Dispozițiile art. 225, 226 și 228—232 se aplică în mod corespunzător.”*

27. Cu privire la acest din urmă articol Curtea constată că, după modificarea sa prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016, teza finală a art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală are în prezent următorul conținut: *„Dispozițiile art. 225—232 se aplică în mod corespunzător.”*

28. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la *Egalitatea în drepturi*, art. 20 referitor la *Tratatele internaționale privind drepturile omului* și art. 21 referitor la *Accesul liber la justiție*, precum și dispozițiile art. 6 paragraful 3, referitor la drepturile pe care le are orice acuzat, din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

29. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că la termenul din **18 decembrie 2015** judecătorul de cameră preliminară a apreciat că îi revine competența să soluționeze cererea de arestare preventivă în lipsă a inculpatului Ouahmane Khalid formulată încă din timpul urmăririi penale și pentru care a existat și o solicitare orală formulată de reprezentantul Parchetului de pe lângă Tribunalul Călărași, în cursul procedurii de cameră preliminară, în temeiul art. 238 din Codul de procedură penală. În acest sens, având în vedere că

neprezentarea inculpatului în fața judecătorului de cameră preliminară, în condițiile legale sale citări, echivalează cu situația reglementată de art. 223 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală (inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată), iar faptele pentru care s-a dispus trimiterea în judecată se încadrează între cele definite din perspectiva limitelor de pedeapsă (mai mare de 5 ani închisoare) și că gravitatea și consecințele acestora, modul de săvârșire, numărul de persoane implicate și conduita procesuală a inculpatului (despre care există date că ar fi părăsit teritoriul României, chiar dacă a avut cunoștință despre existența procedurilor penale derulate împotriva sa) impun privarea de libertate necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică, s-a dispus arestarea preventivă în lipsă a inculpatului Ouahmane Khalid pe o durată de 30 de zile începând cu data prinderii.

30. Totodată, judecătorul de cameră preliminară a dispus sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) și art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală.

31. Cu privire la **excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală**, Curtea constată că, în jurisprudența sa, a stabilit două criterii/condiții pentru existența legăturii textului criticat cu soluționarea cauzei, în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, condiții care trebuie întrunite cumulativ, respectiv aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecății și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate (a se vedea Decizia nr. 438 din 8 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 600 din 12 august 2014). Prin urmare, condiția relevanței excepției de neconstituționalitate, respectiv a incidenței textului de lege criticat în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești, nu trebuie analizată *in abstracto*, ci trebuie verificat în primul rând interesul procesual al invocării excepției de neconstituționalitate, mai ales din prisma efectelor unei eventuale constatări a neconstituționalității textului de lege criticat (a se vedea Decizia nr. 465 din 23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 29 octombrie 2014; Decizia nr. 189 din 31 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 423 din 15 iunie 2015; Decizia nr. 279 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 17 iunie 2015; Decizia nr. 397 din 28 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 7 iulie 2015). Așa fiind, față de împrejurarea că în cauză s-a dispus arestarea preventivă în lipsă a inculpatului, atunci dispozițiile referitoare la executarea unui astfel de mandat sunt aplicabile în speță, interesul procesual al autorului excepției în invocarea acesteia fiind justificat.

32. În acest sens, autorul excepției susține că prevederile art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală încalcă dispozițiile constituționale ale art. 16 referitor la *Egalitatea în drepturi*, art. 20 referitor la *Tratatele internaționale privind drepturile omului* și art. 21 referitor la *Accesul liber la justiție*, precum și dispozițiile art. 6 paragraful 3, referitor la drepturile pe care le are orice acuzat, din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece la confirmarea măsurii arestării preventive dispuse în lipsa inculpatului nu se recunoaște dreptul apărătorului inculpatului de a participa la dezbateri, textul prevăzând expres că după ascultarea inculpatului pune concluzii procurorului.

33. Astfel, cât privește **pretinsa contrarietate a prevederilor criticate cu dispozițiile art. 16 din Constituție**, Curtea constată că acestea se aplică în mod egal tuturor persoanelor aflate în ipoteza juridică a norme. Principiul egalității nu înseamnă uniformitate, așa încât dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Încălcarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică tratament

diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite. În alți termeni, principiul egalității nu interzice reguli specifice, în cazul unei diferențe de situații. Egalitatea formală ar conduce la aceeași regulă, în ciuda diferenței de situații. De aceea, inegalitatea reală, care rezultă din această diferență, poate justifica reguli distincte, în funcție de scopul legii care le conține (a se vedea Decizia nr. 107 din 1 noiembrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 26 aprilie 1996).

34. În cauza de față se invocă faptul că la confirmarea măsurii arestării preventive dispuse în lipsa inculpatului nu se recunoaște dreptul apărătorului inculpatului de a participa la dezbateri. Autorul excepției, deși nu o arată *in terminis*, lasă de înțeles că aceasta ar constitui o discriminare față de situația juridică a inculpatului arestat preventiv în prezența acestuia. Or, o astfel de critică nu poate fi primită, deoarece, așa cum rezultă din textul art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală, aplicabil și în procedura de cameră preliminară conform art. 238 alin. (1) din același cod, judecătorul de cameră preliminară va proceda la audierea inculpatului potrivit art. 225 alin. (7) și (8) din Codul de procedură penală, respectiv inculpatul va fi audiat în prezența avocatului acestuia despre fapta de care este acuzat și despre motivele pe care se întemeiază propunerea de arestare, după ce în prealabil i-au fost aduse la cunoștință infracțiunea de care este acuzat, precum și dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-i-se atenția că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa. De asemenea, nu pot fi ignorate nici dispozițiile art. 225 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală — aplicabile și în procedura de cameră preliminară conform art. 238 alin. (1) din același cod — potrivit cărora soluționarea propunerii de arestare preventivă se face numai în prezența inculpatului, în afară de cazul când acesta lipsește nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate nu se prezintă sau nu poate fi adus în fața judecătorului, sens în care, în toate cazurile, este obligatorie asistența juridică a inculpatului de către un avocat ales sau numit din oficiu. Așa fiind, audierea inculpatului — arestat anterior în lipsă — numai în prezența avocatului său ales sau numit din oficiu are, asemenea audierii inculpatului prezent, pentru care asistența juridică este tot obligatorie, aceleași valențe.

35. Prin urmare, fiind incidentă ipoteza în care asistența juridică este obligatorie, apărătorul ales sau numit din oficiu are toate drepturile procesuale astfel consacrate de art. 91 (referitor la *Avocatul din oficiu*), art. 92 (referitor la *Drepturile avocatului suspectului și inculpatului*) și art. 94 (referitor la *Consultarea dosarului*) din Codul de procedură penală, fie că în cauză se soluționează o cerere de arestare preventivă în cursul procedurii de cameră preliminară cu inculpatul prezent, fie că se soluționează o confirmare a arestării preventive și executarea mandatului de arestare dispus în lipsa inculpatului care se sustrage.

36. De altfel, dincolo de aceste argumente, Curtea constată că dispozițiile legale criticate se aplică tuturor inculpaților aflați în ipoteza normei. În plus, situația juridică în care se află inculpații arestați în lipsă nu este identică cu cea a inculpaților prezenți la momentul arestării preventive, pentru că, față de aceștia din urmă, privarea de libertate a primilor a fost dispusă în absența lor, situație care impune cu stringență instituirea ulterioară a unei proceduri speciale de executare a unui astfel de mandat de arestare preventivă emis în lipsa inculpatului. În acest sens, Curtea constată că, potrivit art. 231 alin. (4) și (7) din Codul de procedură penală, atunci când măsura arestării preventive a fost dispusă în lipsa inculpatului, organul de poliție va proceda la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi va preda un exemplar al acestuia, după care o va conduce, în cel mult 24 de ore, la judecătorul care a dispus măsura. Totodată, judecătorul va proceda la audierea inculpatului cu privire la fapta de care este acuzat și despre motivele pe care s-a întemeiat

propunerea de arestare — conform art. 225 alin. (7) din Codul de procedură penală — în prezența avocatului acestuia și, numai după evaluarea acestei declarații în contextul probelor administrate, a motivelor avute în vedere la luarea măsurii și a concluziilor procurorului, va dispune confirmarea arestării preventive și executarea mandatului ori, după caz, revocarea sau înlocuirea arestului preventiv cu una dintre măsurile preventive prevăzute de art. 202 alin. (4) lit. b)—d) și punerea în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

37. Cât privește **pretinsa contrarietate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală cu dreptul la un proces echitabil**, Curtea constată că este neîntemeiată, deoarece, așa cum s-a arătat, în procedura de confirmare a măsurii arestării preventive și a executării mandatului de arestare emis în lipsa inculpatului, acesta beneficiază de garanțiile specifice dreptului fundamental la apărare, fiind audiat cu privire la fapta de care este acuzat și despre motivele pe care se întemeiază propunerea de arestare preventivă formulată de procuror, în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu, în condiții de oralitate și contradictorialitate.

38. În concluzie, Curtea constată că **excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală este neîntemeiată**.

39. Referitor la **excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală**, Curtea constată că autorul excepției susține că acestea afectează dreptul la un proces echitabil, deoarece, în procedura de cameră preliminară, judecătorul nu poate dispune și respingerea propunerii de arestare preventivă, așa cum în cursul urmăririi penale o poate dispune judecătorul de drepturi și libertăți, conform art. 227 din Codul de procedură penală. Autorul excepției ajunge la o astfel de concluzie din absența trimiterii în norma contestată și la dispozițiile art. 227 din Codul de procedură penală referitoare la *Respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale*. Prin urmare, critica autorului vizează, în realitate, dispozițiile art. 238 alin. (1) **teza finală din Codul de procedură penală**, în redactarea anterioară modificării acestor prevederi prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016.

40. Referitor la criticile formulate, Curtea reține că, fiind cea mai intruzivă dintre măsurile preventive, luarea măsurii arestului preventiv, indiferent de momentul procesual în care a fost dispusă, trebuie să se realizeze într-un cadru normativ clar, precis și previzibil, atât pentru persoana supusă acestei măsuri, cât și pentru organele de urmărire penală și instanțele de judecată. În caz contrar s-ar ajunge la posibilitatea limitării într-un mod aleatoriu a unuia dintre drepturile fundamentale esențiale într-un stat de drept: libertatea individuală. Este îndebște admis, fiind reglementat prin dispozițiile art. 23 din Constituție, faptul că libertatea individuală nu este absolută, însă limitarea sa trebuie să se facă cu respectarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) și ale art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală, iar gradul de precizie a termenilor și noțiunilor folosite trebuie să fie unul ridicat, dată fiind natura dreptului fundamental limitat (a se vedea Decizia nr. 553 din 16 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 707 din 21 septembrie 2015, paragraful 23). Așadar, standardul constituțional de protecție a libertății individuale impune ca limitarea acesteia să se realizeze într-un cadru normativ ce consacră garanția împotriva luării arbitrară a măsurii preventive, care, pe de o parte, să stabilească expres cazurile de limitare a acestei valori constituționale, iar, pe de altă parte, să prevadă o procedură dublată de criterii juridice **cu privire la existența rațiunilor care justifică arestarea**. De aceea, în dispozițiile art. 23 alin. (2) din Constituție legiuitorul a prevăzut că „Percheziționarea, reținerea sau **arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege**”.

41. În acest sens, legiuitorul a stabilit condițiile, cazurile și scopul luării măsurii arestării preventive, organul judiciar competent, actul prin care se dispune asupra măsurii arestării

preventive, procedura luării și, respectiv, a prelungirii arestării preventive, durata totală în cursul urmăririi penale a acestei măsuri, arestarea preventivă a inculpatului în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, durata maximă a arestării preventive în cursul judecății în primă instanță, încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurii arestării preventive, calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurii arestării preventive în cursul urmăririi penale, în procedura camerei preliminare și în cursul judecății, verificarea măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății — art. 202, art. 204—208, art. 223, art. 203 alin. (3), art. 224—239, art. 241—242 din Codul de procedură penală.

42. Așa fiind, Curtea constată că, în ce privește procedura arestării preventive a inculpatului în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, legiuitorul a exceptat *in terminis* posibilitatea respingerii propunerii de arestare preventivă, prin faptul că în dispozițiile art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară modificării lor prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 — aplicabilă însă în cauză — nu a făcut trimitere și la dispozițiile art. 227 din Codul de procedură penală referitoare la „*Respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale*”. Dispozițiile art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală conțin o *contradictio in adjecto*, câtă vreme prima teză statuează cu privire la posibilitatea arestării preventive în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, *pentru aceleași temeiuri și în aceleași condiții* ca și arestarea preventivă dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți în cursul urmăririi penale (situație care implică inclusiv posibilitatea respingerii propunerii de arestare preventivă), iar cea de-a doua teză — reclamată de autor — interzice, prin exceptare expresă, posibilitatea respingerii propunerii de arestare preventivă.

43. În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv în Hotărârea din 4 decembrie 1979, pronunțată în Cauza *Schiesser împotriva Elveției*, paragraful 31, s-a statuat că „magistratul” (împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare) care soluționează cauze privind persoane arestate sau deținute preventiv, despre care face vorbire art. 5 paragraful 3 din Convenție, trebuie să îndeplinească anumite condiții, respectiv: independența față de executiv și de părți; o exigență de procedură, respectiv magistratul să asculte personal persoana adusă în fața sa, și o exigență de fond, anume **competența de a examina circumstanțele care impun sau nu detenția și pe aceea de a se pronunța, pe criterii juridice, cu privire la existența rațiunilor care justifică arestarea**, iar, în absența lor, să poată ordona eliberarea persoanei arestate.

47. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

CAMERĂ DE REPUTAȚII

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 238 alin. (1) teza finală din Codul de procedură penală, în varianta anterioară modificării prin art. II pct. 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016, ridicată de Ouahmane Khalid în Dosarul nr. 1.194/116/2015 al Tribunalului Călărași — Secția penală și constată că soluția legislativă care exclude aplicarea dispozițiilor art. 227 din Codul de procedură penală este neconstituțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 231 alin. (7) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate. Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Tribunalului Călărași — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 29 noiembrie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. VALER DORNEANU

44. Totodată, instanțele care se pronunță cu privire la posibilitatea menținerii în arest preventiv a inculpatului **trebuie să examineze toate elementele relevante concrete**, care sunt în măsură să confirme existența necesității acestei măsuri (Hotărârea din 8 iunie 1995, pronunțată în Cauza *Mansur împotriva Turciei*, paragrafele 55—56). De asemenea, prin Hotărârea din 24 iulie 2003, pronunțată în Cauza *Smirnova împotriva Rusiei*, paragraful 61, și Hotărârea din 7 aprilie 2009, pronunțată în Cauza *Tiron împotriva României*, paragraful 38, instanța de la Strasbourg a statuat asupra necesității **de a identifica indicii concrete care să justifice necesitatea menținerii privării de libertate**, indicii care fac ca interesul public să prevaleze asupra prezumției de nevinovăție a inculpatului și a dreptului fundamental la libertatea individuală a celui arestat.

45. În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că **un sistem automat de plasare în detenție provizorie** datorită existenței unei prezumții potrivit căreia arestarea este obligatorie pentru infracțiunile de o anumită gravitate, cu excepția cazului în care cel interesat reușea să dovedească că nu există riscul de a se sustrage de la proces sau de a comite o nouă infracțiune, este contrar art. 5 paragraful 3 din Convenție (a se vedea Hotărârea din 26 iulie 2001, pronunțată în Cauza *Ilijkov împotriva Bulgariei*, paragraful 87). Ținând seama de aceste exigențe, este cu atât mai evident că un sistem automat de plasare în detenție datorită stadiului procesual în care se află o cauză este contrar dispozițiilor art. 5 paragraful 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

46. În concluzie, Curtea constată că această deficiență de reglementare este de natură a încălca dispozițiile art. 23 din Legea fundamentală coroborat cu art. 5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 21 alin. (3) din Constituție, deoarece, pe de o parte, persoana supusă măsurii arestării preventive este privată de libertate în afara unor cazuri și proceduri legale aprioric stabilite, iar, pe de altă parte, câtă vreme norma în cauză poate fi interpretată, în absența oricărui altor criterii legale, în sensul legitimării privării obligatorii de libertate, persoana supusă măsurii nu poate beneficia de un proces corect și echitabil. Mai mult, modalitatea aleasă de legiuitor nu numai că obligă judecătorul de cameră preliminară/instanța de judecată să dispună privarea de libertate, dar nesocotește însăși esența actului de justiție care nu mai este imparțial pentru toți, ci diferențiat în funcție de faza procesuală în care se află o anumită cauză.

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru